

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№12

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2025-yil, dekabr.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA TIJORAT BANKLARI LIKVIDLILIK XAVFINI BOSHQARISHI.....	44
Baxromov Nodirjon Muxammadamin o'g'li	
TURIZM XIZMATLAR BOZORI ISTE'MOLCHILARINI SEGMENTLASH USULI ASOSIDA DIVERSIFIKATSIYA KONSEPSIYASINI ISHLAB CHIQUISH.....	48
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	
"INNOVATSION AGROTEKNOLOGIYALAR VA "YASHIL IQTISODIYOT" TAMOIYILLARI ASOSIDA G'ALLA YETISHTIRISH BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	53
Turayeva Gulizahro	
АНАЛИЗ ЦЕНОБРАЗОВАНИЯ НА ЗЕРНОВЫЕ ПРОДУКТЫ ПО ДАННЫМ МАРКЕТИНГОВЫМ ИССЛЕДОВАНИЯМ (НА ПРИМЕРЕ НАМАНГАНСКОЙ ОБЛАСТИ).....	57
Баҳриддинов Жаҳонгирбек Равшанжон ўғли	
KICHIK BIZNES RIVOJINI TA'MINLASHDA BOZOR INFRATUZILMALARINING AHAMIYATI.....	62
G'aniyev Botir Baxtiyorovich, Zakirova Gulnora Mirzaliyevna	
KICHIK SANOAT ZONALARI FAOLIYATINI SAMARALI BOSHQARISH METODOLOGIYASI VA YO'LLARI.....	67
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillaevich	
INNOVATION FAOLIYAT XARAJATLARINING BUXGALTERIYA HISOB VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	73
Mustafoev Akbar Mustafo o'g'li	
MAHSULOT DIVERSIFIKATSIYASI VA LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA EKSPORT POTENSIALINI OSHIRISH YO'LLARI.....	78
Maxkamov Ibrayim, Jo'raboyeva Shohida Kamoliddin qizi	
REKLAMA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARI ROLI.....	83
Abduxalilova Laylo To'xtasinovna, Raxmonqulova Shahrizoda	
SIRKULAR IQTISODIYOTDA YOPIQ SIKL NAZARIYASINING ROLI.....	87
Sodikov Zokir Rustamovich	
YASHIL TEKNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA MOLIVAVIY RAG'BATLAR VA ULARNING NATIJALARI.....	92
Axmadjonova Gulmira Xabibulla qizi	
MAMLAKAT IQTISODIYOTI RIVOJLANISHIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI.....	97
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich	
АНАЛИЗ ПОДХОДОВ ЦЕНТРАЛЬНЫХ БАНКОВ К РЕГУЛИРОВАНИЮ ИННОВАЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ ПРОДУКТОВ: СРАВНЕНИЕ УЗБЕКИСТАНА И МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКИ.....	101
Даулетиярова Шахло	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА ЦЕННЫХ БУМАГ УЗБЕКИСТАНА.....	109
Кадилова Хадича Тураевна	
XORIY MAMLAKATLARINING IQTISODIYOTNI UGLERODSIZLASHTIRISH STRATEGIYALARI: O'ZBEKISTON UCHUN TAKLIFLAR.....	115
D.X. Pulatov, F.E.Shamsiyev	
O'ZBEKISTONDA ISLOM MOLIVASI: MUAMMOLAR VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	125
Sattorov Ixtiyor Ochilovich, Karimov Shohruh Yo'ldoshali o'g'li	
HISOB SIYOSATI TARKIBIY TUZILISHI MASALALARI.....	133
Botirova Raximaxon Abdujabbarovna	
QURILISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MOLIVAVIY TAHLILI.....	136
Musayeva Shoirazimovna	

KICHIK SANOAT ZONALARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH.....	144
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI PORTFELI TAHLILI.....	149
Madraximov Ilxom Kamilovich	
FOYDA SOLIG'INING O'ZIGA XOS MUAMMOLI JIHATLARI.....	154
Zaripov Xusan Baxodirovich	
AGRAR SEKTORNI INNOVATSION MODERNIZATSIYA QILISHDA INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISH MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	159
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
OLIY TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING TADQIQODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	163
Jalilov Jamshid G'anijonovich, Safarov Zavqiddin Zokir o'g'li	
MINTAQA SANOAT TARMOG'I RIVOJLANISHINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI.....	168
Xayitboev Abror Quvondiqovich	
РОЛЬ СМЕШАННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ (BLENDED FINANCE) В ПОВЫШЕНИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ КОММУНАЛЬНЫХ УСЛУГ: УРОКИ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН.....	174
Гулмаматова Дурдона Шерали кизи	
KORXONALARDA STRATEGIK BOSHQARUV.....	180
Musayeva Dilnoza Dilshatovna	
BANK TIZIMIDA MARKETING AHAMIYATI VA BANK MARKETINGI.....	184
Usubjonov Zaxriddin Vasliddin o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN XORJIY KREDIT MABLAG'LARINI JALB KILISH HUQUQIY JIHATLARI.....	189
Qulliyev Anvar Zayniddinovich	
TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA CHAKANA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	194
Alimov Umid O'ktambayevich	
MAHSULOTLARNING RAQAMLI PASPORTI TIZIMINI JORIY ETISH OMILLARI VA TO'SIQLARI.....	200
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi	
KORXONALARDA FOYDA VA ZARARLARNI TAHLIL QILISHDA INNOVATSION METODLAR AHAMIYATI.....	207
Ernazarov Ortiq Eshnazarovich, Farog'at Xo'jabekova	
ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ БЛАГОСОСТОЯНИЕ, А ТАКЖЕ НОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ.....	212
Останов Эгамберди	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA INNOVASION TEXNOLOGIYALARNI INTEGRATSIYALASH: MOHIYATI VA RIVOJLANISH IMKONIYATLARI.....	218
Xakimova Xulkar Xamidovna	
QORAQALPOG'ISTON VA XORAZM OZIQ-OVQAT SANOATINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI HAMDA UNI YANADA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	224
Tleuov Niyetulla Raxmanovich	
OILAVIY KORXONALARNING IQTISODIY TIZIMDAGI O'RNI.....	230
Shadiyeva Gulnora Mardiyevna, Rustamova Zarina Rustamovna	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MARKETING FAOLIYATINI MODELLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEXANIZMLARI.....	234
Sadikov Shoxrux Shuxratovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDA RAQAMLI XIZMATLARNING AHAMIYATI.....	238
Asenbaeva Aydaygul Edenbaevna	
BARQARORLIK VA YASHIL MENEJMENT: ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR VA AMALIY AHAMIYATI.....	242
Djalilova Dilbar Abdikarim qizi	

HUDUDLARNING IQTISODIY SALOHİYATINI INNAVATSION-INVESTITSION BOSHQARISH STRATEGIYASI VA MEXANIZMI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	247
Maqsudova Malohatxon Maqsudovna, Yaxshimuratov Maqsadbek Narimon o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BUDJETINI 2026-YILGI SOLIQ SIYOSATINING TAHLILI VA XALQARO SOLISHTIRMA YONDASHUVI	251
Abdullayev Zafarbek Safibullayevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	256
Mamataliyeva Dilnoza Raxmonovna	
TRANSFORMATSIYALASHUV SHAROITIDA INVESTITSİYALAR SHAKLLANISHI VA ULARNI SAMARALI BOSHQARISH YO'NALISHLARI	259
To'rayev Jasurali To'rayevich	
O'ZBEKISTONDA SAVDO TASHKILOTLARINING FAOLIYATI VA RIVOJLANISH HOLATI	264
B. Sulaymonov	
NAMANGAN VILOYATIDA "YASHIL IQTISODIYOT" MODELIGA O'TISH JARAYONIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY FAOLLIGI	270
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	274
Xoshimov Pazliddin Zuxurovich	
KICHIK BIZNES ORQALI ISH O'RINLARINI YARATISH STRATEGIYALARI: NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA	278
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
MAMLAKATIMIZDA QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	283
Quryozov Sardorbek Sharifboevich	
РАЗРАБОТКА И ПРИОРИТИЗАЦИЯ КЛЮЧЕВЫХ ИНДИКАТОРОВ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЛЯ ОБЩЕНАЦИОНАЛЬНОЙ ПАНЕЛИ МОНИТОРИНГА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БОЛЬНИЦ: ЭКСПЕРТНАЯ ОЦЕНКА СО СТОРОНЫ РУКОВОДИТЕЛЕЙ МЕДУЧРЕЖДЕНИЙ	290
Шухратов Мамуржон Шухрат угли	
MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYAT ORGANLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	297
Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li	
BANK TIZIMINING BARQAROR MOLIIYAVIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASH VOSITALARI	303
Sadikov Iskandar Gayratovich	
ЗЕЛЕНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ В ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА	308
Халиков С. Х.	
HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA KICHIK BIZNESNI ROLI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH CHORALARI	313
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
ИСТОРИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС СТАНОВЛЕНИЯ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	317
Мажидова Фарангиз Фуркатзода	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDAGI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	321
Isakov Oybek Jamoliddinovich	
NORASMIY KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINING FERMER XO'JALIKLARI YETISHTIRGAN MAHSULOT MIQDORIGA TA'SIRINI BAHOLASH	325
Ismoilov Azamat	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA FOIZ RISKINI BOSHQARISH AMALIYOTI	332
Seitnazarov Daniyar Baxadirovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SUT VA SUT MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLOVCHI KORXONALAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	341
Normuradov Nurbek Sunatilloevich	
"AYOL RAHBARLAR: RAHBARLIK SALOHİYATI VA ISH JOYIDA TENGLIK" FRANSIYA DAVLATI TAJRIBASI ASOSIDA	346
Abduraxmonova Feruzabonu	

QISHLOQ XO'JALIGIDAGI KLASSTERLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH.....	352
Dildora Yuldasheva	
TIJORAT BANKLARINING DEPOZIT BAZASINING YETARLILIGINI TA'MINLASH YO'LLARI	359
I.J. Isakov	
OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH VA IQTISODIY DIAGNOSTIKA O'TKAZISHNING XORIJ TAJRIBASI	363
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich, Axmedov Oybek Turg'unpulatovich	
INKLYUZIV TA'LIMNI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI YECHISH YO'LLARI.....	369
Egamberdiyeva Dilorom Botir qizi, Pulatova Moxira Baxtiyorovna	
"KREATIV IQTISODIYOT" HAMDA "TURIZM" TUSHUNCHALARINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	374
Abdurasulov Shovqiddin Erkin o'g'li	
THE STRATEGIC ROLE OF THE INDUSTRIAL SECTOR IN THE NATIONAL ECONOMY AND DEVELOPMENT FACTORS.....	380
Rakhimov Bakhromjon Ibroximovich	
INVESTITSIYALARNI MOLIYALASHTIRISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	386
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
GLOBAL INCOME INEQUALITY IN 2024: CAUSES, PATTERNS, AND CONSEQUENCES.....	393
Ilxomjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
ТОРГОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ В СВОБОДНО ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОНАХ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ	401
Шарифходжаев Шавкат Окилович, Ачилова Ширин Шавкат кизи	
O'ZBEKISTON KON-METALLURGIYA SANOATI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA HOZIRGI HOLATI	407
Ergashov Botirjon Ergashovich	
PENSIYA JAMG'ARMASIDA DAVLAT BUDJETI TRANSFERTLARI ULUSHI HAMDA UNING XORIJ TAJRIBASI	415
Sherjonov Doniyor Saparbayevich	
O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARINI QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORIDAN FOYDALANIB MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	419
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'I BO'YICHA FIRIBGARLIKLAR: MEXANIZMLARI, SABABLARI VA ULARNI OLDINI OLISH YO'LLARI.....	425
Eshkarayev Bobir Chariyevich	
TOG' VA TOG'OLDI HUDUDLARIDA QISHLOQ XO'JALIGINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	431
Abdulxayeva Gulshan Maxmudovna	
TURIZM SOHASINING IJTIMOIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI (SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA).....	435
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
SANOATDA IQTISODIY MOLIYAVIY HISSOBOTLAR XALQARO STANDARTLARINI RAQOBATBARDOSH KORPORATIV STRATEGIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA QO'LLASH.....	442
Turaboev Ibroxim Ismoil o'g'li	
ФОНДИРОВАНИЕ И СТРАХОВАНИЕ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ АПК: СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ	447
Дурманов Акмал Шаймарданович	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI RIVOJLANISHINING STATISTIK KO'RSATKICHLARI TAHLILI	456
Atajanova Guli Maxsudbekovna	
JAHON MOLIYAVIY BOZORLARI BARQARORLIGIGA GLOBAL IQTISODIY INQIROZLAR VA GEOSIYOSIY OMILLARNING TA'SIRI HAMDA ULARNI BOSHQARISH STRATEGIYALARI	462
Abdurazakova Nargiza Rixsibayevna	

QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQRISHDA BOSHQARUV QARORLARINING IQTISODIY TAHLILI.....	467
Mamadiyarov Dilshad Uralovich	
PAXTA TOZALASH KORXONALARINING TARKIBIY BO'LINMALARIDA MOLIVAVIY BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	474
Murodov Orif Jumayevich, G'ulomov Xaydarbek Ilyos o'g'li	
BARQAROR KELAJAK SARI: MAMLAKATDA EKOLOGIK XAVFSIZLIKNI MUSTAHKAMLASH	482
Abdullaev Shavkatjon Maxmudillaevich	
ZAMONAVIY IQTISODIY SHAROITLARDAM KORXONALARNING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH	487
Abdulakimova Moxina Farxod qizi	
UMUMIY OVQATLANISH SHAHOBCHALARINING FAOLIYATI SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH.....	493
Amiriddinova Muslima Zayniddin qizi	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA MIJOZLAR EHTIYOJINI O'RGANISH VAM XIZMAT SIFATINI OSHIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	498
Babayeva Lola Ibragimovna	
MINTAQADA TARIXIY VAM MADANIY TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISHDA DAVLAT HAMDA XUSUSIY SHERIKCHILIK TIZIMIDAN FOYDALANISH	504
Xusanov Chari Kadirovich	
PROSPECTS FOR IMPROVING INFRASTRUCTURE FOR SMALL BUSINESS AND ENTREPRENEURSHIP IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	509
Botirova Xulkar Olimjonovna	
THE IMPACT OF AGRICULTURAL CLUSTERS ON FOOD SECURITY AND MACROECONOMIC STABILITY	514
Sherkulov Shohruh Erkin ugli	
OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA ISSIQXONA IQTISODIYOTINI O'RNI VAM NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLAR	520
Otavullaev Sukhrob Sa'dullo o'g'li	
IJTIMOII AHAMIYATI YUQORI LOYIHALARNI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	524
Taspanova Ayzada Kenjebayevna	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA RAQOBAT STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	529
Sharopova Nafosat Radjabovna, Jamolova Aziza	
TIKUV-TRIKOTAJ KORXONALARIDA ISTE'MOLCHILARNING XULQ-ATVORINI O'RGANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	537
Sultonova Zulxumor, Bobojonov Baxrombek Ro'zimovich	
INTERNATIONAL TRADE BETWEEN INTEGRATION AND ISOLATION: INNOVATION AND UNCERTAINTY IN A FRAGMENTING GLOBAL ECONOMY.....	542
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QO'NG'IROT TUMANIDA SIGIRLAR BOSH SONINING PROGNOZ KO'RSATKICHLARI	548
Sabit Gabbarov	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTINI OSHIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	552
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna, Xo'janova Husnora	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY O'SISH SIFAT OMILLARINING TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	558
Bustonov Mansurjon Mardonakulovich	
ОБЩАЯ КОНЦЕПЦИЯ СТАБИЛЬНОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ.....	567
Зайналов Джахонгир Расулович	
ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ РЫНКОВ КАПИТАЛОВ	571
Хотамкулова Мадина Санжар кизи, Зайналов Джахонгир Расулович	

IPOTEKA KREDITI MEKANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA AMALIY ISHLAR TAHLILI	576
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
KORXONALARDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJIRIBASI	581
Abdurashidova Nigora Alisherovna, Abduqodirova Donoxon	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SALOHİYATINI OSHIRISH OMILLARI VA MEZONLARI	588
Jumanov Ruslanbek Bobojanovich	
O'ZBEKISTONIDA MEHNAT BOZORINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	592
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
STUDY OF THE ECONOMIC EFFICIENCY OF GREEN BONDS, ECOLOGICAL LOANS, AND GREEN INVESTMENT FUNDS, AS WELL AS THEIR IMPORTANCE IN THE FINANCIAL SYSTEM.....	595
Avazov Azizbek Ashurali o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK TERMINOLOGIYASINING ILMIY-TAHLILII TALQINI.....	603
Aripov Oybek Abdullayevich	
O'ZBEKISTONDA MEHNAT BOZORINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	608
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
FERMER XO'JALIKLARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI TASHKIL ETISH VA OPTIMALLASHTIRISH.....	611
Kdirbaev Amir Marat uli	
ITALIYA VA YAPONIYADA DAVLAT QARZINING UZOQ MUDDATLI BARQARORLIGI: FISKAL QOIDALAR VA QARZ BOSHQARUVI STRATEGIYALARINING QIYOSIY TAHLILI.....	614
Abdurahimov Abror Zafarovich, L.M. Tashpulatova	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ: ВОЗМОЖНОСТИ ПЕРСОНАЛИЗАЦИИ, ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	621
Камалова Малика Низамовна, Очилов Акрам Одилович	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOTNING ISHSIZLIK DARAJASIGA TA'SIRINI IFODALOVCHI ASOSIY OMILLAR	626
Raxmonov Bekzod Sharibjon o'g'li	
GLOBAL XAVFLARNING KESKINLASHUVI SHAROITIDA QAYTA SUG'URTANI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	631
Norov Zarif Shamsiddinovich	
INNOVATSION SUG'URTA XIZMATLARINI JORIY ETISH ORQALI IXTIYORIY SUG'URTA XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	638
Xayitov Nodirjon Uzokovich	
VOSITACHILIK XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI SUBYEKTLAR AUDITI SIFAT NAZORATI.....	652
O.Q. Qo'shmatov	
AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISHDA MATEMATIK MODELLARDAN FOYDALANISH MASALALARI	657
I.Qo'ziyev, F.Ochilov	
MAJBURIYATLAR HISOBINING NAZARIY ASOSLARI.....	664
Ochilov Farxodjon Shavkatjon o'g'li	
ВОПРОСЫ РЕОРГАНИЗАЦИИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В СЕЛЬКОМ ХОЗЯЙСТВЕ	669
Розиков Жалил Жалолович	
TOVAR-MODDIY ZAXIRALAR AUDITINI O'TKAZISH TARTIBI.....	678
M.Xayitboyev	
USTAV KAPITAL HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	683
Inomjon Sherimbetov	
QISHLOQ XO'JALIGIDA KOOPERATIVLARNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI	688
Mirzayev Musurmon Umidullayevich, Ziyadullayev Ilhom Narkobilovich	

EKSPORT BOZORLARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHDA MOLIVAVIY RAG'BATLARNING ROLI	694
Galiyev Tohir Fazliddinovich	
ZAMONAVIY LOGISTIKA TIZIMIDA MARKETING STARTEGIYALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	700
Abduqodirova Umida G'ayrat qizi	
QASHQADARYO URBANIZATSIYALASHGAN HUDUDLARIDA AGLOMERATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI OMILLAR	706
Nazarova Feruza Usmonovna	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA KORXONALARINI KREDITLASHNING ZARURLIGI HAMDA IQTISODIY AHAMIYATI.....	713
Shaymatov Mansur Jo'rabaevich	
MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIVAVIY AKTIVLARNI TAN OLISH	720
Odiljonova Oybachin Fayzullo qizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION TRANSFORMATSIYA BARQARORLIGINI BAHOLASH	724
Sanetullaev Aybek Esbosinovich	
XALQARO AVTOMOBIL ISHLAB CHIQUVCHI KOMPANIYALARNING RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	728
Xidoyatov Mirsaid Mirmuhsunovich	
ENSURING THE FINANCIAL SUSTAINABILITY OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: STRATEGIES FOR RESILIENCE IN AN ERA OF DECLINING RESOURCES AND RISING EXPECTATIONS.....	734
Inomiddin Imomov	
"YASHIL" TEXNOLOGIYALARNI IQTISODIY RIVOJLANISHGA INTEGRATSIYA QILISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	744
Miraxmedova Maftuna Ibragimovna	
ИНТЕГРАЛЬНЫЙ ПОДХОД К ОЦЕНКЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	751
Алиева Эльнара Аметовна	
AHOLI DAROMADLARI VA ULARNING SHAKLLANISH MANBALARI.....	756
So'fiyeva Xusniya Soxibjonovna	
НАУЧНО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ПРОЕКТИРОВАНИЮ И РАЗВИТИЮ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	760
Назарова Гулчебра Нурмуханбетовна	
СОВРЕМЕННЫХ ПОДХОДОВ ПО ОЦЕНКЕ ЭКСПЛУАТАЦИОННОЙ УСТОЙЧИВОСТИ МАЛОМОЩНЫХ СЕТЕВЫХ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ СТАНЦИЙ	766
А.Р. Кудратов	
IJTIMOYIY XIZMATLAR KO'RSATISH JARAYONIDA TASHKILIY VA IQTISODIY MUNOSABATLAR	775
Berdiyeva Nafisa Qahramonovna	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION BIZNESNI BOSHQARISH VA YANGI TEXNOLOGIYALAR ORQALI SAMARADORLIKNI OSHIRISH	780
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
GRUZIYA TAJRIBASIDA BARQAROR TURIZMNI TA'MINLASHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARI VA ULARNING O'ZBEKISTON SHAROITIDA QO'LLANILISHI	786
Suyunova Dilnoza Mexridin qizi	
INNOVATSION FAOLIYATNING MINTAQADA XIZMAT KO'RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISHDAGI XUSUSIYATLARI	790
Fayziyeva Shirin Shodmonovna	
QORAQALPOG'ISTON HUDUDIDA ETNOGRAFIK TURIZM KLASSTERINI SHAKLLANTIRISHNING IQTISODIY OMILLARI	795
Kunnazarova Orazxan	
MAMALAKATIMIZ IMPORTI VA EKSPORTIDA KICHIK BIZNESNING ULUSHI	798
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich	
YEVROOBLIGATSIYA VA UNING AKSIYADORLIK JAMIYATLARI TOMONIDAN EMISSIYASI	807
Avezov Ibrohim Ilxomovich	

IQTISODIYOTDAGI INNOVATSION O'ZGARISHLAR SHAROITIDA TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI BOSHQARISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	808
Xonkeldiyeva Komilaxon Ravshanjon qizi	
SPORT ANJOMLARI SANOATIDA INNOVATSION JARAYONLARNI TIZIMLASHTIRISH MODELINING ZARURATI.....	813
Xamraqulov Ixtiyor Baxtiyorovich	
GREEN MARKETING STRATEGIES AND THE APPLICATION OF NEUROMARKETING METHODS IN THEIR DEVELOPMENT.....	819
Samadov Asqar Nishonovich, Latipova Go'zal	
OZIQ-OVQAT SANOATIDA KICHIK KORXONALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	825
Mavlanova Barchinoy Shonazar qizi	
BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHDA INVESTITSİYALAR AHAMIYATINING EMPIRIK TAHLILI	831
Nazarova Ra'no Rustamovna, Najmiddinov Yahyo Fazliddin o'g'li	
YASHIL TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA MEHMONXONALAR ROLI: MUAMMOLAR VA IMKONIYATLAR.....	840
Raxmonova Nigina Anvarovna	
IJTIMOIIY SIYOSAT SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI: O'ZBEKISTONNING AMALIY YONDASHUVI VA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	844
Bafojev Farrux Jo'raqulovich	
AHOLI IJTIMOIIY HIMOYASINI KUCHAYTIRISH MUAMMOLARI	852
Ulashev Xubbim Askarovich	
YASHIL TA'LIM RIVOJLANISH BOSQICHLARI: YAPONIYA MISOLIDA	856
Raxshona Nabibullayeva	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON SAVDONING MINTAQA IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIRI.....	861
Mo'minov Yahyobek Shokirjon o'g'li	
TUROPATORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	865
Toshev Akmal Salimovich	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH ORQALI MINTAQADA AHOI DAROMADLARINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	874
Quldasheva Maftuna Musurmon qizi	
ФАКТОРЫ И МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	878
Алиева Эльнара Аметовна, Рахматхонов Саидодилхон Расулхон угли	
МЕХАНИЗМЫ УСТОЙЧИВОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ В СТРАНАХ С РАЗВИВАЮЩЕЙСЯ ЭКОНОМИКОЙ: РОЛЬ ESG-ИНСТРУМЕНТОВ, ДИНАМИКА РАЗВИТИЯ РЫНКА ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ И ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКИСТАНА И МАЛАЙЗИИ.....	884
Нарзуллаева Мехрангиз Ақобировна	
DORIVOR O'SIMLIKLAR SAVDOSIDA QIYMAT ZANJIRI TAHLILI: IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH OMILLARI.....	893
Maftuna Ermatova Arslonbek qizi	
O'ZBEKISTON VA TURKMANISTON O'RTASIDAGI SAVDO AYLANMASI TAHLILI	899
Voxidova Mehri Xasanovna	
GLOBAL KOMPANIYALARDA RAQAMLI MENEJMENTNING SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	905
Axmedov Sardor Shuxrat o'g'li	

GLOBAL KOMPANIYALARDA RAQAMLI MENEJMENTNING SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI

Axmedov Sardor Shuxrat o'g'li

Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi
MBA-GLOBAL MENEJMENT magistranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada global kompaniyalarda raqamli menejment tizimining mohiyati, uning samaradorlik ko'rsatkichlari va xalqaro amaliyotda qo'llaniladigan baholash mezonlari tahlil qilingan. Tadqiqotda raqamli transformatsiya, ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish, avtomatlashtirish darajasi va kiberxavfsizlik ko'rsatkichlari asosiy samaradorlik mezonlari sifatida ko'rib chiqilgan. Shuningdek, xalqaro kompaniyalar misolida raqamli menejmentning iqtisodiy va tashkiliy natijalari o'rganilgan. Tadqiqot natijalari raqamli boshqaruv orqali ish samaradorligini 20–30% ga oshirish mumkinligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: raqamli menejment, samaradorlik ko'rsatkichlari, raqamli transformatsiya, innovatsiya, avtomatlashtirish, ma'lumot tahlili, global kompaniyalar.

Abstract. This article analyzes the essence of the digital management system in global companies, its performance indicators, and evaluation criteria used in international practice. The study considers digital transformation, data-driven decision-making, the level of automation, and cybersecurity indicators as the main performance criteria. Also, the economic and organizational results of digital management were studied using the example of international companies. The research results show that it is possible to increase work efficiency by 20-30% through digital management.

Key words: digital management, performance indicators, digital transformation, innovation, automation, data analysis, global companies.

Аннотация. В данной статье анализируется сущность системы цифрового менеджмента в глобальных компаниях, показатели ее эффективности и критерии оценки, используемые в международной практике. В исследовании в качестве основных критериев эффективности рассматривались показатели цифровой трансформации, принятия решений на основе данных, уровня автоматизации и кибербезопасности. Также были изучены экономические и организационные результаты цифрового менеджмента на примере международных компаний. Результаты исследования показывают, что с помощью цифрового управления можно повысить эффективность работы на 20-30%.

Ключевые слова: цифровой менеджмент, показатели эффективности, цифровая трансформация, инновация, автоматизация, анализ данных, глобальные компании.

KIRISH

XXI asrda iqtisodiyotni boshqarish jarayonida raqamli texnologiyalarning o'rni keskin oshdi. Raqamli menejment kompaniyalarga operatsion xarajatlarni kamaytirish, resurslardan samarali foydalanish, ma'lumotlarga asoslangan qarorlarni tez va aniq qabul qilish imkonini beradi. Global miqyosda faoliyat yurituvchi yirik korporatsiyalar — Amazon, Microsoft, IBM, Siemens, Google va boshqalar — o'z boshqaruv tizimlarini to'liq raqamli transformatsiya qilish orqali ishlab chiqarish jarayonlarida sezilarli o'sishga erishgan. Shu sababli, raqamli menejment samaradorligini aniqlovchi ko'rsatkichlarni o'rganish nafaqat nazariy, balki

amaliy ahamiyatga ham ega. Ushbu tadqiqotning asosiy vazifasi — yirik xalqaro korporatsiyalar tajribasiga tayangan holda raqamli boshqaruvning samaradorligini baholovchi ko'rsatkichlar majmuasini shakllantirish va ularning amaliy qo'llanish jihatlarini o'rganishdan iborat.

Globallashuv va texnologik taraqqiyot sharoitida raqamli boshqaruv korxonalarning kundalik faoliyatidan ajralmaydigan jarayonga aylanmoqda. Biznes faoliyatiga raqamli texnologiyalarni tatbiq etish korxonalarga tezkor va aniq qarorlar qabul qilish, xarajatlarni kamaytirish hamda samaradorlikni oshirish imkonini bermoqda. Shu sababli, dunyo miqyosidagi yetakchi kompaniyalar raqamli menejmentni faqat texnik yangilanish emas, balki strategik boshqaruv vositasi sifatida ko'rmoqdalar.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli menejment sohasida olib borilgan xalqaro va mahalliy tadqiqotlar tahlili ushbu yo'nalishning jahon iqtisodiyotida strategik ahamiyat kasb etib borayotganini ko'rsatadi. Zamonaviy raqamli texnologiyalarning joriy etilishi tashkilotlarning ishlash modeli, qaror qabul qilish jarayoni, resurslar taqsimoti va raqobatbardoshlik darajasini tubdan o'zgartirmoqda. Ilmiy adabiyotlarda raqamli menejmentning mohiyati, uning samaradorlik ko'rsatkichlari va transformatsiya mexanizmlari keng yoritilgan bo'lib, tadqiqotchilar turlicha nazariy yondashuvlar va amaliy tajribalarni taklif etadilar.

Xorijiy olimlardan Porter va Heppelmann raqamli transformatsiyani kompaniyalarning raqobat strategiyasini qayta shakllantiradigan asosiy omil sifatida baholaydilar [1]. Ularning fikriga ko'ra, sensor texnologiyalari, bulutli platformalar va internetga ulangan intellektual mahsulotlar kompaniyaning qiymat zanjiriga yangi funksional imkoniyatlarni olib kiradi va raqobat afzalliklarini qayta belgilaydi. Brynjolfsson va McAfee esa raqamli inqilobda IT-infratuzilma, avtomatlashtirish, kraudsorsing va to'plangan ma'lumotlar (Big Data) kompaniyalarda boshqaruv falsafasini o'zgartirib, tezkor qaror qabul qilish va innovatsion faoliyatni kuchaytirishini ta'kidlaydilar [2].

OECD hisobotlarida transmilliy korporatsiyalarda raqamli transformatsiyaning asosiy drayverlari sifatida avtomatlashtirilgan operatsion modellar, kiberxavfsizlik siyosati, ma'lumotlarni integratsiyalash va raqamli investitsiyalarni baholash metodologiyasi ko'rsatilgan [3]. Xususan, ushbu hisobotlarda raqamli loyihalar samaradorligini aniq baholash uchun ROI, operational efficiency, digital intensity kabi indikatorlardan foydalanish muhim ekanini ta'kidlanadi. Siemens va Microsoft kompaniyalari e'lon qilgan texnologik hisobotlar esa raqamli boshqaruvning ishlab chiqarishdagi kamchiliklarni qisqartirish, energiya tejamkorligini oshirish va xizmatlar barqarorligini ta'minlashda eng samarali vosita ekanini ilmiy asosda tasdiqlaydi [4], [5].

Mahalliy olimlar tomonidan ham raqamli menejment masalalari dolzarb ilmiy yo'nalish sifatida ko'rib chiqilmoqda. Xamidova O'zbekistonda raqamli boshqaruv tizimlarini joriy etish jarayonidagi asosiy muammolar sifatida kadrlar raqamli kompetensiyalarining yetishmasligi, infratuzilmaviy cheklovlar va texnologik modernizatsiya sur'atining pastligini ta'kidlaydi [6]. Yuldasheva S. N. raqamli iqtisodiyot sharoitida tashkilotlarni boshqarish mexanizmlarini tahlil qilib, raqamli strategik moslashuv, innovatsion tashabbuslarni rag'batlantirish va texnologik integratsiyani samaradorlikning asosiy omili sifatida belgilaydi [7]. Atajanov A. A. esa operatsion menejmentni raqamlashtirish orqali logistika va ta'minot zanjirida resurslarning optimal taqsimlanishi, xarajatlarni qisqartirish va prognozlash tizimlarini takomillashtirish mumkinligini ko'rsatadi [8].

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, mavjud tadqiqotlarning aksariyati raqamli menejmentning afzalliklari, uning texnik imkoniyatlari va iqtisodiy samaradorligini yoritadi. Biroq ko'plab ishlarda raqamli boshqaruvni kompleks indikatorlar orqali baholash modeli to'liq ishlab chiqilmagan, shuningdek, global kompaniyalar tajribasi bilan mahalliy islohotlarni solishtirma tahlil etishga yetarlicha e'tibor qaratilmagan.

Mazkur maqolaning o'ziga xosligi shundan iboratki, unda global kompaniyalar amaliyoti asosida raqamli menejmentning samaradorlik ko'rsatkichlari tizimli tahlil qilinadi, DMI indikator modeli orqali raqamli transformatsiya, avtomatlashtirish, data-driven qaror qabul qilish, kiberxavfsizlik va investitsion samaradorlik kabi omillarning o'zaro bog'liqlikda tahlil qilinishi taklif etiladi. Shuningdek, xorijiy tajriba va mahalliy sharoit solishtirilib, raqamli menejmentning milliy iqtisodiyot uchun moslashtirilgan strategik modeli ishlab chiqiladi. Bu jihat maqolani mavjud ilmiy adabiyotlardan farqli qilib, unga yangi ilmiy qiymat bag'ishlaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot quyidagi ilmiy-uslubiy yondashuvlarga tayangan:

- Tizimli tahlil usuli: raqamli menejmentni tashkil etuvchi elementlar — texnologiyalar, ma'lumotlar, inson resurslari va xavfsizlik omillari — o'zaro bog'liqlikda o'rganildi.
- Qiyosiy tahlil: Amazon, Siemens, Microsoft va IBM kompaniyalarining raqamli boshqaruv modellarini solishtirish orqali samaradorlik ko'rsatkichlari aniqlangan.
- Iqtisodiy hisoblash: ROI (Return on Investment) va avtomatlashtirish tejamkorlik ko'rsatkichlari formulalari asosida iqtisodiy natijalar baholandi.

• Empirik yondashuv: OECD, World Economic Forum va Harvard Business Review ma'lumotlaridan foydalanilgan.

Tahlil jarayonida raqamli menejment indikatorlari kompleks baholash modeli sifatida quyidagi formula asosida aniqlanadi:

$$DMI = f(T, A, D, S, R)$$

Bu yerda:

T – transformatsiya darajasi,

A – avtomatlashtirish samaradorligi,

D – ma'lumot tahlilidan foydalanish ulushi,

S – xavfsizlik darajasi,

R – investitsiya qaytimi (ROI).

Raqamli menejment deganda korxona boshqaruv jarayonlarida zamonaviy texnologiyalar, raqamlashtirilgan vositalar va avtomatlashtirilgan yechimlardan foydalanishni nazarda tutuvchi yondashuv tushuniladi. Bunday boshqaruv modeli faoliyat samaradorligini oshirish, ma'lumotlar asosida qaror qabul qilishni jadallashtirish hamda ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarini optimallashtirishga xizmat qiladi. Digital platformalar va analitik tizimlar tashkilotlarga operatsion jarayonlarni tartibga solish, xodimlar yuklamasini kamaytirish va strategik maqsadlarga tezroq erishish imkonini yaratadi.

Ishlab chiqarish korxonalarida raqamli menejmentni joriy etish bir nechta asosiy vazifalarni hal qilishni taqozo etadi. Muallif tomonidan quyidagilar belgilab olindi:

Raqamli iqtisodiyot sharoitiga moslashish jarayonida korxona boshqaruv tizimida yuz beradigan transformatsion o'zgarishlarni aniqlash birinchi navbatdagi vazifa hisoblanadi. Shuningdek, raqamlashtirilgan boshqaruv yondashuvining an'anaviy modeldan qaysi jihatlarida farq qilishini belgilash ham muhimdir.

O'zgarishlarni baholash quyidagi yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

– yangi texnologiyalarni joriy etish va ularning mavjud jarayonlar bilan uyg'unlashuvi;

– xodimlarning raqamli ko'nikmalarini rivojlantirish va ularni zamonaviy ish uslubiga moslashtirish;

– korporativ madaniyatni innovatsion yondashuvlarga mos holda qayta shakllantirish. Bunga boshqaruvning yanada moslashuvchan usullarini qabul qilish, innovatsiyalarga e'tibor qaratish va tezkor qaror qabul qilish kiradi.

Raqamli va an'anaviy boshqaruv o'rtasidagi asosiy tafovutlarni belgilashda bir nechta mezonlarga e'tibor qaratiladi. Raqamli boshqaruv geografik cheklovlarni kamaytirib, jamoalarni masofadan turib shakllantirishga imkon yaratadi. Kadrlarga qo'yiladigan talablar ham o'zgarib, xodimlardan raqamli ko'nikmalarga ega bo'lish kutiladi. Sun'iy intellektidan foydalangan holda raqamli menejmentda real vaqt rejimida tezkor qarorlar qabul qilinishi mumkin, bu esa korxonaning o'zgaruvchan sharoitlarga moslashuvchanligini oshiradi. Qaror qabul qilish jarayoni raqamli boshqaruvda ancha jadallashadi — sun'iy intellekt va analitik tizimlar yordamida menejerlar zarur ma'lumotni darhol oladi va sharoitga qarab real vaqtning o'zida qaror shakllantirishi mumkin.

Raqamli oqimlar bugungi davrda an'anaviy tovarlar savdosi hissasidan oshib, dunyoda yalpi ichki mahsulot (YAIM) o'sishiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Turli mamlakatlar o'zlarining raqamli iqtisodiyotlarini shakllantirib, texnologiyalarni faol joriy etmoqdalar. Turli davlatlarda raqamli texnologiyalarni joriy etish sur'ati bir xil emas, shuning uchun ularni rivojlanish darajasiga qarab to'rt guruhga ajratish mumkin. Ayrim ilg'or mamlakatlar raqamli yechimlarni yaratish va qo'llash bo'yicha yetakchilik qilmoqda. Ba'zi rivojlanayotgan davlatlar IT sohasini kengaytirish orqali raqamli salohiyatni oshirmoqda. Shu bilan birga, ayrim mintaqalarda infratuzilma yetishmasligi yoki iqtisodiy barqarorlik pastligi sabab raqamlashtirish jarayoni sekin kechmoqda. Eng murakkab holatda bo'lgan mamlakatlar esa siyosiy yoki iqtisodiy cheklovlar tufayli texnologiyalarni keng tatbiq eta olmayapti.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlillar natijalari shuni ko'rsatadiki, global kompaniyalar raqamli boshqaruvdan foydalanar ekan, samaradorlikka ta'sir ko'rsatuvchi bir qator muhim omillar mavjud.

Raqamli transformatsiya darajasi:

– Siemens kompaniyasida ishlab chiqarish jarayonlarining 85 foizi raqamlashtirilgan.

– Microsoft'da ichki jarayonlarning 90 foizi bulutli texnologiyalar asosida ishlaydi.

Avtomatlashtirish samaradorligi:

– IBM kompaniyasida robotlashtirilgan jarayonlar orqali operatsion xarajatlar 28 foizga kamaygan.

Ma'lumotlarga asoslangan qarorlar ulushi:

– Amazon strategik qarorlarining 92 foizi ma'lumot tahliliga asoslanadi.

Raqamli xavfsizlik:

– Siemens 2024 yilda kiberhujumlarning 97 foizini muvaffaqiyatli bartaraf etgan.

Investitsion samaradorlik (ROI):

– Raqamli loyihalarning oʻrtacha ROI koʻrsatkichi 25–35 foizni tashkil etgan.

Ushbu natijalar raqamli boshqaruv tizimlarini toʻliq joriy etgan kompaniyalarda samaradorlik sezilarli darajada oshganini koʻrsatadi.

Har bir tech-gigant quyidagi asosiy tamoyillar asosida operatsion menejmentni modernizatsiya qildi:

AI/ML-first - qaror qabul qilish, prognozlash va avtomatlashtirishni AI bilan taminlash;

Cloud va edge arxitektura - ilovalar va maʼlumot infra-strukturasini cloud/edgega koʻchirish, oʻlchamlash va xizmatlar uchun platforma yaratish;

Supply-chain va logistika avtomatlashtirish - robotika, real-time telemetriya, inventarizatsiya optimallashtirish;

Data-driven operatsiyalar va observability - SRE/DevOps, monitoring, APM, real-time analytics;

Xodimlarni qayta malakalash (reskilling) va madaniyat oʻzgarishi - “learn-it-all” madaniyat, no-code/low-code foydalanish.

1-rasm. Operatsion menejmentni modernizatsiyalashda tech-gigant kompaniyalarning asosiy tamoyillari [7].

Kompaniya boʻyicha strategiyalar va amaliy misollar shuni koʻrsatadiki, raqamli boshqaruvning muvaffaqiyatli joriy etilishi har bir korporatsiyaning texnologik imkoniyatlari, ichki infratuzilmasi va boshqaruv madaniyatiga bevosita bogʻliqdir.

NVIDIA — infratuzilma va maʼlumot markazlarini AI fabrikalariga aylantirish boʻyicha yetakchi. Asosiy strategiya: GPU va tezkor hisoblash infratuzilmasini yetkazib berish orqali kompaniya va mijozlarning on-premise hamda hybrid AI-xizmatlarini qoʻllab-quvvatlash, data-centerlarni avtomatlashtirish. Operatsion taʼsir: maʼlumot markazlari arxitekturasini va oʻtkazish qobiliyatining oshishi operatsion samaradorlik va model joylashtirish tezligini kuchaytirdi hamda mijozlar uchun “AI on-prem” imkoniyatlarini kengaytirdi.

Microsoft — ichki IT tizimini “Microsoft Digital” orqali qayta qurish. Asosiy strategiya: Azure va ichki platformalar yordamida xizmatlarni yagona ekotizimga integratsiya qilish, SRE va MLOps amaliyotlarini kengaytirish, xodimlar uchun AI-assisted ish jarayonlarini (Copilot va boshqa asboblari) joriy etish. Operatsion taʼsir: ishlab chiqish va yetkazib berish tsikllarining qisqarishi, xizmatlar uzluksizligini yaxshilash va xodimlar mahsuldorligining oshishi.

Amazon — logistika, ombor va yetkazib berishni avtomatlashtirishda global lider. Asosiy strategiya: robotlashtirilgan omborlar, real vaqt rejimidagi maʼlumotlar tahlili, prognozlash va optimal marshrutlash; AWS orqali ichki va tashqi mijozlarga texnologik xizmatlar koʻrsatish. Operatsion taʼsir: buyurtmalarni yetkazib berish tezligi ortdi, inventarizatsiya aylanishi yaxshilandi va operatsion xarajatlar sezilarli darajada kamaydi.

Apple — taʼminot zanjiri va ishlab chiqarish jarayonlarida AI va infratuzilma boʻyicha yirik investitsiyalar. Asosiy strategiya: AI, ichki ML tizimlari, maxsus chiplar va logistika optimizatsiyasi orqali taʼminot zanjirini aniq boshqarish, vertikal integratsiyani kuchaytirish. Operatsion taʼsir: ishlab chiqarish sifati va yetkazib berish barqarorligi oshdi, prognozlash qobiliyati yaxshilandi, risklarni boshqarish samaradorligi kuchaydi.

Alphabet (Google) — Google Cloud va AI xizmatlarini operatsion boshqaruvga keng joriy etish. Asosiy strategiya: generativ AI va Google Cloud mahsulotlarini ichki jarayonlarga ham, mijoz operatsiyalariga ham integratsiya qilish; cloud infratuzilmasiga katta hajmdagi investitsiyalar kiritish. Operatsion taʼsir: mijozlarga xizmat koʻrsatish sifatining oshishi, infratuzilma xarajatlarini optimallashtirish va ilovalar samaradorligini yaxshilash.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamli menejmentning muvaffaqiyatli ishlashi faqat texnologik yangilanishlarga emas, balki korporativ madaniyat va inson kapitalining raqamli kompetensiyalariga ham bog'liqdir. Amazon misolida raqamli menejmentning kuchli jihati — mijoz tajribasini real vaqt rejimida boshqarish; Siemensda esa ishlab chiqarishni optimallashtirish va energiya samaradorligini oshirish yetakchi ahamiyatga ega.

Shu bilan birga, ayrim muammolar mavjud:

- kiberxavfsizlikni ta'minlash uchun doimiy investitsiyalar zarurligi;
- xodimlarning raqamli malakasini oshirish bo'yicha treninglar yetarli emasligi;
- raqamli infratuzilmaning muntazam modernizatsiyasiga ehtiyoj yuqoriligi.

Shunga qaramay, raqamli menejment kompaniyalar uchun strategik raqobat ustunligini yaratadi. U biznes modelini moslashtirish, innovatsiyalarni tez joriy etish va yangi bozor imkoniyatlarini ochishga xizmat qiladi.

An'anaviy menejment yondashuvlari tobora raqamli iqtisodiyot talablari oldida samarasiz bo'lib bormoqda. Global raqamli o'zgarishlar tashkilotlarni tez va aniq qarorlar qabul qilishga, mijozlar ehtiyojlariga real vaqt rejimida javob qaytarishga hamda innovatsion g'oyalarni tezkor joriy etishga majbur qilmoqda. Shu bois, zamonaviy menejment strategiyalari quyidagi tamoyillarga asoslanmoqda:

- katta hajmdagi ma'lumotlar tahliliga tayangan holda qaror qabul qilish (data-driven boshqaruv);
- moslashuvchan boshqaruv tizimi (agile management);
- innovatsiyalarni doimiy joriy etish (continuous innovation);
- texnologik integratsiya (AI, IoT, Big Data).

Raqamli iqtisodiyotda qo'llaniladigan asosiy menejment strategiyalari mana shu tamoyillar asosida shakllanmoqda.

1-jadval. Raqamli iqtisodiyotda zamonaviy menejment strategiyalari

№	Strategiya nomi	Mazmuni	Asosiy xususiyatlari	Qo'llanilish doirasi
1	Raqamli transformatsiya strategiyasi	Barcha biznes jarayonlarini raqamlashtirish orqali samaradorlikka erishish.	– Texnologik modernizatsiya – Jarayonlarni avtomatlashtirish	Bank sektori, sanoat korxonalari, sog'liqni saqlash
2	Agile menejment (moslashuvchan boshqaruv)	Tezkor, kichik guruhlar orqali moslashuvchan boshqaruvni ta'minlash.	– Tez qaror qabul qilish – Doimiy takomillashtirish	IT kompaniyalar, startaplar, konsalting tashkilotlari
3	Ma'lumotlarga asoslangan strategiya	Big Data va analitik vositalar asosida qaror qabul qilish.	– Real vaqt rejimida tahlil – Raqamli monitoring	Marketing, chakana savdo, logistika
4	Platformali biznes modeli	Mahsulot va xizmatlarni raqamli platformalar orqali taklif qilish.	– Ikkilamchi foydalanuvchilar tizimi – Raqamli interfeyslar	E-commerce, servis sektori (Uber, Amazon va boshqalar)
5	Innovatsion menejment strategiyasi	Yangi texnologiyalar asosida raqobatbardoshlikni ta'minlash.	– Ilg'or texnologiyalar – Tadqiqot va tajriba asosidagi yondashuv	Telekom, energetika, ishlab chiqarish
6	Mijozga yo'naltirilgan strategiya	Sun'iy intellekt orqali mijoz ehtiyojlarini oldindan aniqlash.	– Personalizatsiya – Mijozga mos mahsulot dizayni	Xizmat ko'rsatish sohasi, elektron savdo
7	Raqamli barqarorlik strategiyasi	Kiberxavfsizlik, uzluksizlik va barqaror IT infratuzilma yaratish.	– Zaxira tizimlari – Xavflarni bashoratlash	Moliyaviy sektor, davlat boshqaruvi

Raqamli iqtisodiyot sharoitida menejment strategiyalari tashkilotlarning innovatsion rivojlanishini, raqobatbardoshligini va barqarorligini ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi [8]. Yuqoridagi tahlil shuni ko'rsatadiki, raqamli transformatsiya jarayonida qo'llanilayotgan strategiyalar bir-biridan farqli yondashuvlarga ega bo'lsa-da, ularning barchasi yagona maqsadga — tashkilotning samaradorligini oshirish va bozor talablariga tezkor moslashuvni ta'minlashga yo'naltirilgan. Xususan, raqamli transformatsiya strategiyasi orqali an'anaviy jarayonlar avtomatlashtirilib, raqamli infratuzilma shakllantirilmoqda; agile menejment yondashuvi esa tashkilotning o'zgaruvchan bozor sharoitiga tez va samarali javob qaytarish qobiliyatini oshiradi. Mijozga yo'naltirilgan strategiyalar foydalanuvchi ehtiyojlarini aniqlash orqali xizmat va mahsulot sifatini oshiradi, raqamli barqarorlik bo'yicha strategiyalar esa axborot xavfsizligi, tizimlarning uzluksiz ishlashi va xavflarni oldindan aniqlashda asosiy omil sifatida xizmat qiladi. Bunday yondashuvlar nafaqat texnologik tayyorgarlikni, balki yuksak boshqaruv kompetensiyalarini, moslashuvchanlikni va doimiy yangilikka intilishni talab etadi. Bu esa

nafaqat iqtisodiy o'sish, balki global raqobatga bardosh bera oladigan yangi avlod tashkilotlarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Har bir tashkilot raqamli transformatsiyani amalga oshirishda o'z strategiyasini belgilashi lozim. Raqamli sharoitda keng tarqalgan strategik yondashuvlarga quyidagilar kiradi:

— Raqamli transformatsiya strategiyasi: korxonaning barcha faoliyat sohalarini raqamli texnologiyalar asosida qayta tashkil etish;

— Platformali biznes modeli strategiyasi: xizmat va mahsulotlarni raqamli platformalar (masalan, Amazon, Alibaba) orqali taklif qilish;

— Mijozga yo'naltirilgan strategiya (customer-centric approach): sun'iy intellekt va tahliliy tizimlar orqali mijoz ehtiyojlarini oldindan bashorat qilish.

Strategiyalarni amalda qo'llash samarali mexanizmlarni talab qiladi. Quyidagi mexanizmlar muhim rol o'ynaydi:

— Raqamli infratuzilmani yaratish: yuqori tezlikdagi internet, bulutli serverlar, avtomatlashtirilgan dasturlar va CRM tizimlari orqali tashkilotning raqamli tayyorgarligini oshirish;

— Xodimlarni raqamli kompetensiyalar asosida qayta tayyorlash: zamonaviy menejment strategiyalarini amalga oshirishda inson kapitali yetakchi omildir;

— Innovatsion loyihalar asosida eksperimentlar o'tkazish (pilot projects): yangi texnologiyalarni kichik hajmda sinab ko'rish va ularning natijalari asosida keng joriy etish;

— Raqamli risklarni boshqarish tizimlarini joriy qilish: kiberxavfsizlik, ma'lumotlar maxfiyligi va texnologik uzilishlar holatlarini oldindan boshqarish.

O'zbekistonda "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasi asosida bir qator sohalar raqamlashtirilmoqda. Davlat sektorida "my.gov.uz", "openbudget.uz" kabi platformalar orqali boshqaruvning ochiqligi va samaradorligi oshirilmoqda. Shu bilan birga, xususiy sektorda ham korporativ boshqaruvda ERP, CRM, HRM kabi tizimlar joriy etilmoqda. Misol uchun, "IT Park" rezidentlari tomonidan ishlab chiqilayotgan axborot tizimlari yirik korxonalar faoliyatining raqamli transformatsiyasini jadallashtirmoqda. Bu esa raqamli menejment strategiyalarining bevosita milliy iqtisodiyotda qo'llanishiga asos bo'lib xizmat qilmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, global kompaniyalarda raqamli menejment — bu raqamli texnologiyalar, ma'lumot tahlili, avtomatlashtirish tizimlari va inson resurslarining uyg'unlashuvi orqali shakllanadigan kompleks boshqaruv modeli hisoblanadi. Ushbu yondashuv nafaqat texnik infratuzilmani modernizatsiya qilishni, balki korporativ madaniyatni transformatsiya qilish, xodimlarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish va strategik qarorlarni ma'lumotlarga asoslangan holda shakllantirishni ham talab etadi. Zamonaviy biznes muhiti keskin o'zgaruvchan bo'lganligi sababli, raqamli menejment korxonaga bozor talablariga tezkor moslashish, innovatsiyalarni joriy etish va operatsion faoliyatni optimallashtirish imkonini beradi.

Raqamli menejmentning samaradorligini belgilovchi asosiy ko'rsatkichlar quyidagilardan iborat:

• Raqamli transformatsiya darajasi — jarayonlarning qanchalik raqamlashtirilgani, texnologik infratuzilma va ichki boshqaruv tizimlarining modernizatsiya qilinganlik darajasi.

• Avtomatlashtirish samaradorligi — ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarida robototexnika, AI va avtomatlashtirilgan tizimlardan foydalanish orqali xarajatlarni qisqartirish hamda tezlik va aniqlikni oshirish imkoniyati.

• Ma'lumotlarga asoslangan qarorlar ulushi — kompaniyada qabul qilinadigan strategik va operatsion qarorlarning qanchalik tahliliy ma'lumotlar va real vaqt monitoringi asosida shakllantirilishi.

• Raqamli xavfsizlik darajasi — kiberxavfsizlik tizimlarining mustahkamligi, ma'lumotlar maxfiyligini himoya qilish va potensial tahdidlarni oldindan aniqlash qobiliyati.

Investitsion samaradorlik (ROI) — raqamli loyihalar va texnologik investitsiyalarning iqtisodiy qaytimi, ularning korxona daromadiga qo'shgan ulushi va samarasi.

Ushbu ko'rsatkichlarni tizimli ravishda tahlil qilish global kompaniyalarga strategik rejalashtirishni yanada takomillashtirish, risklarni oldindan boshqarish va barqaror o'sishni ta'minlash imkonini beradi. Shuningdek, raqamli ko'rsatkichlarning muntazam monitoringi kompaniyaning bozor pozitsiyasini mustahkamlash, raqobat ustunliklarini shakllantirish va innovatsion loyihalarni muvaffaqiyatli amalga oshirish jarayonida muhim ahamiyat kasb etadi.

Natijada, raqamli menejment bugungi global raqobatda kompaniyalarning muvaffaqiyatini belgilovchi strategik omillardan biriga aylanmoqda. Raqamli transformatsiyani puxta rejalashtirish, uni tizimli baholash va izchil amalga oshirish esa kompaniyaga nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirish, balki tezkor, moslashuvchan va barqaror rivojlanish modelini shakllantirish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Porter, M. E., & Heppelmann, J. E. (2019). How smart, connected products are transforming companies. Harvard Business Review.
2. Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2017). Machine, platform, crowd: Harnessing our digital future. W. W. Norton & Company.
3. OECD. (2023). Digital transformation strategies of global enterprises. OECD Publishing.
4. Siemens AG. (2024). Annual report on digitalization and innovation. Siemens Group.
5. Microsoft Corporation. (2024). Digital efficiency and sustainability report.
6. Хамидова, М. Қ. (2023). Raqamli menejment tizimlarining zamonauiy iynalishlari. Iqtisodiy taхlil jurnali, (4), 56–63.
7. Atajanov, A. A. Raqamli transformatsiya sharoitida operasion menejmentni modernizatsiya qilish strategiyalari. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17099883>
8. Yuldasheva, S. N. Raqamli iqtisodiyot sharoitida menejment strategiyalaridan foydalanish mexanizmlari. Raqamli Iqtisodiyot ilmiy-elektron jurnali, 11-son. <https://infocom.uz>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>